

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**ІНФОРМОЛОГІЧНІ, ДОКУМЕНТОЗНАВЧІ, БІБЛІОТЕКОЗНАВЧІ
ТА АРХІВОЗНАВЧІ СТУДІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Збірник матеріалів
І Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

27 жовтя 2022 року

Київ – 2022

Редакційна колегія:

О.В. Булатова, доктор економічних наук, професор, перший проректор МДУ (голова),
С.В. Безчотнікова, доктор філологічних наук, професор, декан факультету філології
та масових комунікацій МДУ (заст. голови),

В.О. Кудлай, кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри інформаційної діяльності,

І.О. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційної діяльності МДУ,

О.О. Федотова, доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор
кафедри інформаційної діяльності МДУ.

Затверджено на засіданні кафедри інформаційної діяльності
(протокол № 5 від 15.11.2022)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою факультету філології
та масових комунікацій Маріупольського державного університету
(протокол № 2 від 16.11.2022)

Інформологічні, документознавчі, бібліотекознавчі та архівознавчі студії в сучасному світі : зб. мат. І Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Київ, 27 жовтня 2022 р. / Маріуп. держ. ун-т ; ред. О.В. Булатова, С.В. Безчотнікова; упоряд. В.О. Кудлай, І.О. Петрова, О.О. Федотова. – Маріуполь : МДУ, 2022. – 208 с.

Збірник містить матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інформологічні, документознавчі, бібліотекознавчі та архівознавчі студії в сучасному світі», яка відбулася 27 жовтня 2022 року з ініціативи кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету.

В конференції взяли участь представники освітньої, наукової, фахової спільнот України та Європейського Союзу.

У тематичних напрямках учасників конференції розглянуті актуальні питання інформаційної науки, документознавства, бібліотекознавства та архівознавства в сучасному світі, інформаційні технології та інтернет ресурси у діяльності сучасних інформаційних агенцій, бібліотек, архівів та служб діловодства установ, виклики у підготовці фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи, культурології, філології, журналістики та інших дотичних до соціальних комунікацій спеціальностей, проблеми формування та зберігання документних фондів установ, особливості інформаційної та документознавчої діяльності, менеджменту та маркетингу в соціальних комунікаціях.

Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам та усім, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку інформаційної науки, документознавства, бібліотекознавства та архівознавства.

Відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність поданих матеріалів
несуть автори опублікованих у збірнику доповідей

© Автори тез, 2022

© МДУ, 2022

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	3
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	6
<i>Кудлай В.О.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СИСТЕМ КЕРУВАННЯ ДОКУМЕНТАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ У ЗВО: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	6
<i>Левченко Л.Л.</i> АРХІВНИЙ ПЕРЕПИС 2021-2022 рр. у США	9
<i>Лісогор В.О.</i> РУЙНУВАННЯ ТА ВТРАТИ: ДОСВІД ЦЕНТРАЛЬНОЇ МІСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ М. МАРІУПОЛЯ	16
<i>Спрінсян В.Г.</i> ОСНОВНІ ВЕКТОРИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ	20
<i>Чередник Л.А.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК.....	24
<i>Філіпова Л.Я.</i> ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ДИСЦИПЛІНИ «КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ УСТАНОВИ» ДЛЯ ФАХІВЦІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ	28
<i>Хромов А.В.</i> ДЕРЖАВНІ АРХІВИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	30
СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМОЛОГІЇ, ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА ТА АРХІВОЗНАВСТВА В СУЧАСНОМУ СВІТІ	36
<i>Акобій Д.А.</i> РОЛЬ ФАХОВОГО ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ «БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО. ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО. ІНФОРМОЛОГІЯ» У РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТОЗНАВЧОЇ НАУКИ УКРАЇНИ.....	36
<i>Бордун В.В.</i> СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ДІЛОВОДСТВА В УКРАЇНІ.....	40
<i>Григор'єва І.В.</i> БІБЛІОТЕЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ.....	46
<i>Левченко Я.В.</i> ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЇ В ОБСЛУГОВУВАННІ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВ.....	50
<i>Отрішко А.В.</i> УКРАЇНСЬКЕ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО У 1990-Х РОКАХ: ПЕРШІ ЗДОБУТКИ	54
<i>Пономарьова В.А.</i> СТАНДАРТИЗАЦІЯ ДІЛОВОДНИХ ПРОЦЕСІВ (ПІСЛЯ 1991 РОКУ ДО СЬОГОДЕННЯ)	57
<i>Решетілова О.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕКИ ЯК КОМУНІКАЦІЙНОЇ УСТАНОВИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....	61
<i>Савік К.О.</i> ФАХОВА ПЕРІОДИКА З АРХІВОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ	66
СЕКЦІЯ 2. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ У ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ АГЕНЦІЙ, БІБЛІОТЕК, АРХІВІВ ТА СЛУЖБ ДІЛОВОДСТВА УСТАНОВ	70
<i>Василенко В.Ю.</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	70
<i>Думанський Н.О.</i> ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ КОРИСТУВАЧА БІБЛІОТЕКИ	74
<i>Коваленко А.В.</i> ЗНАЧНИЙ ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕЛЕКТРОННЕ ДІЛОВОДСТВО В УКРАЇНІ.....	79
<i>Петкевич С.С.</i> ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	85

7. ДСТУ 4423-1: 2005. Інформація та документація. Керування документаційними процесами. Ч. 1. Основні положення. [Чинний від 2007-10-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 28 с.

8. ДСТУ 4423-2:2005. Інформація та документація. Керування документаційними процесами. Ч. 2. Настанови. [Чинний від 2007-10-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 44 с.

9. Петровська М. Стандартизація, метрологія і сертифікація довкілля: навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 410 с.

УДК 021.62 (477)(043.2)

Решетілова О.М.

/ м. Дніпро /

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕКИ ЯК КОМУНІКАЦІЙНОЇ УСТАНОВИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Адаптація бібліотек до вимог інформаційного суспільства сприяла істотним трансформаціям всіх напрямів їх діяльності. Зміни культурного статусу бібліотеки у сучасну епоху, що характеризуються зростаючим поширенням інформації за допомогою Інтернету, обумовлює становлення принципово нових форм комунікації в системі «читач – бібліотека». Ці прогресивні зміни виражаються в осмисленні нових можливих підходів до обслуговування відвідувачів бібліотек.

Глобалізація усіх сфер суспільної діяльності та техногенна революція у сфері комунікацій дозволила сучасній бібліотеці трансформуватися і орієнтуватися не стільки на збиранні інформації, яка є в документах, скільки на всесвітньому пробудженні мислення людей, які освоюють ці комунікації.

Основними формами роботи такої бібліотеки виступають вже не функції накопичення і збереження, а різні заходи, що сприяють успішній соціалізації читачів, їх орієнтації в сучасному світі.

У фаховій періодиці можна почути думку, що подальша модернізація бібліотек не може бути пов'язана тільки із техногенним шляхом їх розвитку. Можливість подолання кризової ситуації бачиться в розвитку комунікативної функції бібліотек, подальшої їх трансформації в інститути соціалізації особистості; в перетворенні бібліотек в інтелектуальний простір міжособистісної і міжкультурної комунікації.

Питання ролі бібліотек у масових і наукових комунікаційних процесах, розвиток бібліотечно-комунікаційних моделей бібліотек та комплексних інформаційно-комунікаційних технологій у період формування суспільства знань сьогодні розглядається значною кількістю бібліотекознавців та вчених у певних галузях, серед котрих В. М. Горюхов, К. В. Лобузіна, Г. В. Шемаєва, І. О. Давидова, В. О. Ільганаєва та багато інших.

Так, Н. Б. Гавриш у статті «Галузеві бібліотечно-інформаційні ресурси як комунікаційні засоби» розкриває уявлення про бібліотеки як такі, що формують інформаційно-бібліотечний простір, основою якого є процеси обміну інформацією за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Також науковець вважає, що бібліотеки претендують на роль одного із найважливіших комунікаційних каналів сучасного соціуму, що наукові пошуки бібліотекознавства потрібно пов'язувати із розвитком та впровадженням у бібліотечну практику інформаційно-комунікаційних засобів, що забезпечують розв'язання цього завдання [1, с. 20].

В.О. Ільганаєва вважає бібліотеку базовою соціокомунікаційною структурою, яка концентрує комунікаційну культуру суспільства і забезпечує комунікаційні процеси із використанням документів, інформацій та знань [3].

Вивчення бібліотеки як комунікаційної системи пов'язано із розглядом її можливостей у реалізації спільних завдань та аналізом тих галузей, які

визначають специфіку передачі культурно-значущої інформації. Будучи одним із таких комунікаційних каналів, бібліотека в системі документно-комунікаційних установ суспільства нині претендує на вирішення проблем, які традиційно адресувалися іншим соціокультурним інститутам.

Активна трансформація бібліотечної діяльності змушує переосмислювати її функції, розглядати нові можливості бібліотек, в тому числі і в мережевому середовищі, шукати шляхи здійснення своєї місії. У цьому зв'язку особливо важливо виокремити основні складові процесу комунікації в бібліотеці, визначити ті сфери бібліотечної діяльності, в яких він реалізується, охарактеризувати набір інструментів, які обумовлюють специфіку комунікаційних процесів. Структурування системи комунікацій в бібліотеці відкриває можливості для виділення загальних принципів розвитку сучасної бібліотеки як соціокомунікаційної системи. [2, с. 126].

Протягом століть бібліотеки виконують функцію комунікаційної навігації у безкрайньому масиві інформації. Особливо це видно сьогодні, коли незалежно від принципу власності інформації бібліотека відходить від моделі «володіння інформацією» і формує новий формат свідомості – «доступ до інформації». Знаходячись у безмежних масивах інформації, бібліотека отримує ресурсно-оцінюючу і ресурсно-орієнтуючу функцію, які поступово трансформуються в інформаційно-аналітичному напрямі за принципом «інформація – на базі інформації» [5].

Для отримання потрібної інформації та досягнення успіху важливою є комунікація, яка виникає між суб'єктами інформації: тими, хто потребує інформації, і тими, хто надає певні дані відповідно до запиту. Інформація може отримуватися кінцевим користувачем не безпосередньо з джерела, а через різні аналітичні центри, посередницькі підприємства – тобто заклади, що займаються її збором, аналізом та поширенням. Між бібліотекою і користувачем виникають комунікаційні відносини, які мають певний характер і забезпечуються відповідними засобами.

Сучасний стан розвитку бібліотечної діяльності визначається значними змінами, що тісно пов'язані з періодами суттєвих трансформацій бібліотек як соціально-комунікаційних структур. Приводом для формування вивчення бібліотеки у комунікаційній парадигмі стала поява нових ознак її діяльності. Найбільш значними виявилися такі: багаторівневність організаційного устрою бібліотечної організації, багатофункціональність підрозділів, технологічні перетворення, професійна різноманітність кадрового складу бібліотечних колективів. Сформувався новий образ бібліотеки завдяки її переоснащенню за рахунок інформаційно-комунікаційних технологій, підключення до всесвітньої інформаційної мережі, включення до інформаційного ринку. Бібліотека набула рис медіаструктури в єдиній комунікаційній сфері суспільства [4].

Бібліотеки створюють комунікацію із користувачем за допомогою інформаційного інструментарію: сайтів, репозитаріїв, зведених електронних каталогів та інших ресурсів, надають послуги віртуальної довідкової служби, організують доступ до зовнішніх електронних ресурсів, пропонують послуги замовлення літератури через мережу Інтернет та багато іншого. Впровадження нових інформаційних технологій в бібліотечну діяльність дозволяє автоматизувати такі сфери користування бібліотечною інформацією. Цифрова модель бібліотеки допускає віддалених користувачів до бібліотечних послуг на рівні з читачами, які працюють з інформацією безпосередньо в стінах бібліотеки [5].

Отже, сучасні бібліотеки покликані створювати гармонійний комунікаційний простір для суспільної взаємодії, формування активних громадян та ціннісних орієнтирів суспільства, активно включатися у процеси економічного і соціального розвитку місцевих громад. Користувач повинен бачити в бібліотеці співзвучний часу інформаційний центр.

Бібліотека є значущою складовою комунікаційного процесу і завдяки комунікаційним каналам забезпечує потреби суспільства в інформації. За допомогою процесів обміну інформацією бібліотеки формують інформаційно-

бібліотечний простір, у якому беруть участь фізичні та юридичні особи, а основна місія покладається на бібліотекарів, які мають чітке розуміння структури наукового знання та сприяють системно-орієнтованому розповсюдженню інформації.

Функціонування бібліотеки як комунікаційної установи в сучасному інформаційному просторі формує цілу систему зв'язків, у яких бібліотека співпрацює із науковими центрами, архівами, музеями, іншими книгозбірнями, науково-освітніми закладами, що створюють професійне інформаційне середовище масової комунікації. Бібліотеки виконують роль одного з найважливіших комунікаційних каналів і стають осередком науково-освітньої комунікації та розповсюдження електронних даних, організують накопичення і забезпечення потрібною інформацією. Бібліотечне масове інформування відбувається завдяки багатоканальній та різнорідній комунікації за допомогою технологій масовокомунікаційної, інформаційно-освітньої, соціокультурної, просвітницької сфер.

В інформаційну епоху сучасні бібліотеки відчують на собі вплив нових комунікаційних реалій. Вони стають усе активнішими учасниками процесів, які відбуваються у комунікаційному просторі. Невпинне розгортання процесів документалізації, актуалізації, медіатизації, актуальність соціокомунікаційної проблематики створюють певні умови формування єдиних підходів до визначення стратегій діяльності бібліотек у комунікаційному середовищі.

Література

1. Гавриш Н. Галузеві бібліотечно-інформаційні ресурси як комунікаційні засоби / Наталія Гавриш // Вісник Книжкової палати, 2012. № 4. С. 20-23.

2. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс: монографія / В.М.Горовий; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського; наук. ред. Л. А. Дубровіна. К., 2010. 360 с.

3. Ільганаєва В. А. Соціальні комунікації (теорія, методологія, діяльність): словник-довідник / В.А. Ільганаєва. Х., КП «Міська друкарня», 2009. С. 50-51.

4. Колеснікова Т. А. Комунікаційні моделі діяльності бібліотек ВНЗ в умовах інформатизації : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій. Х., ХДАК, 2012. 22 с.

5. Мар'їна О. Ю. Бібліотеки та соціальні медіа: технологія взаємодії. Вісник Книжкової палати, 2012. № 8. С. 19-21.

УДК 930.25:050(477)(043.2)

Савік К.О.

/ м. Київ /

ФАХОВА ПЕРІОДИКА З АРХІВОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

Розвиток людини, соціуму, держави, особливо її еволюційний розвиток, прогресивний, спрямований на підвищення рівня політико-правового, економічного, соціального, культурного, освітнього, моральнісного тощо векторів життєдіяльності, супроводжується аналізуванням історичних подій. Знати історію потрібно, але не намагатись її повернути, а зробити певні висновки про те, що вже мало місце в цьому світі. Знання історичних подій можливе за рахунок вивчення архівних документів. Тому зберігання документів, які містять цінність для особи, суспільства чи держави, залишається актуальним питанням.

Однією з сучасних платформ надання, отримання, аналізування, обміну інформацією про розвиток конкретної наукової галузі, її прикладного напрямку є фаховий науковий журнал. Він виконує функції публікування результатів теоретичних чи експериментальних досліджень одного або цілої групи вчених, стимулювання подальших наукових досліджень у зазначеній проблематиці; закріплення результатів наукового пізнання; передача знань наступним поколінням і групам споживачів.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Редактори

О. В. Булатова,
С. В. Безчотнікова

Упорядники

В. О. Кудлай,
І. О. Петрова,
О.О. Федотова

Наукове видання

**Інформологічні, документознавчі, бібліотекознавчі та архівознавчі
студії в сучасному світі**

Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
27 жовтня 2022 року

Маріупольський державний університет

Комп'ютерна верстка:
Ю. І. Настаченко

Підписано до друку 05.12.2022 Зам. 200/17
Обсяг 8,32 друк. арк. Формат 60x84/16. Тир. – 150

Редакційно-видавничий відділ Маріупольського державного університету.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ДК №4930 від 07.07.2015 р.
03037, Київ, вул. Преображенська, 6